

Szakmai beszámoló

A Váci Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény Telepy-oltárképeinek restaurálásáról

1. Szerző: Telepy Károly (Debrecen, 1828.dec.25–Budapest, 1906.09.30.)

címe: **Hitetlen Tamás**

kora: 1856

j.j.l.: Telepy K. Velenczében, 856

technika:olaj, vászon

méret:230x145 cm, félköríves végződésű

Ltsz.: 10.1/2.4

2. Szerző: Telepy Károly (Debrecen, 1828.dec.25–Budapest, 1906.09.30.)

címe: **Krisztus megjelenik Magdolnának**

kora: 1856

j.j.l.: Telepy K. Velenczében, 856

technika: olaj, vászon

méret: 230x145 cm, félköríves végződésű

Ltsz.: 10.1/2.5

A két oltárkép párdarabja egymásnak, azonos a felépítésük, hasonló az állapotuk, ezért a restaurálási dokumentáció összevont formában készült el.

1.Átvételi állapot

A vakkeretek leírása és állagmegóvásuk

A fenyőfából készült vakkeretek ékelhetőek, 8 darabból állnak, belső élei legömbölyítettek. A faanyag rovarkárosodott. A fertőtlenítés Impra Sanol márkanévű fafertőtlenítő szerrel történt. A megerősítendő részeket Paraloid B72 7- illetve 10%-os oldatával telítettem. Az ékek és az 1.sz kép alsó összekötője cserére szorult, a biztonságos teherbírás biztosítása miatt. A vakkereten a képkeretező emblémáját találtam meg.

Hordozó

A kép hordozója gyári, Z irányú lánc-sávolyiszövésű lenvászon, gyári, fehér, félszívó (enyves-olajos) kréta alapozással. A sávoly-szövésű lenvásznak használata a festészetben kimondottan Velencére jellemző festéstechnikai érdekesség.

Az 1.sz festmény felső harmadán szakadások, 4 mechanikai sérülés volt látható, melyek hossza 10/4/5/20 cm. A kép alján, a vászon vízszintes irányban 20 cm hosszan elszakadt, a festékréteg az alapozással együtt irányban teljesen kipergett, megsemmisült. Ezt a sérülést valószínűleg a hosszan tartó helytelen tárolás, nedvesedés és a festmény hordozójának nagymértékű deformálódása okozta.

A 2.sz festményen a festékréteg csak helyenként pergett, a kép alján egy 6x4 cm-es lyuk volt, a húzószélen a szögek rozsdásodása következtében a hordozó helyileg megsemmisült. A vászon a sérülésektől eltekintve erős, jó megtartású. A hibákat, szakadásokat szakszerűtlenül, rongydarabkákkal a hátoldalról megfoltozták, a kép festett felületére ráalapozva kitömítették és a hiányokon túlhaladva átfestették, úgy hogy az eredeti festett felületet is lefedték a javítással. A festmény hátoldalán egy ajándékozásról szóló iratot ragasztottak fel.

Alapozás

A festmény alapozása a mechanikai sérülések környékén sérült, összességében jó állapotú.

Festékréteg

Korábbi javítások nyomai elég feltűnően, szabad szemmel is jól láthatók a hátulról megfoltozott területeken (a 2 sz. festmény felső harmadán). A festmény kipergéseinek pótlását helyi átfestéssel oldották meg.

A festékréteg a kép teljes felületén repedéshálóval fedett, felkagylósodott. A mechanikai sérülések környékén, kötése nagyon meggyengült, folyamatosan pereg.

A felszínen por, megsötétedett lakkréteg, és szennyeződésréteg, beleragadt lepergett szemcsék láthatók.

2. Az elvégzett restaurálás lépései

A restaurálási vizsgálatok elvégzése után fototechnikai (normál, súrlófényes) a vegyszeres tisztítópróbák következtek. A pergő festékréteg levédését CMC ragasztóval és japánpapírral végeztem. Ezután a vásznat eltávolítottam a vakkeretről. A vászon hátoldalát portalanítottam, a szakszerűtlen kiegészítéseket, ragasztásokat mechanikus módon eltávolítottam. A húzószélek megerősítése szükséges volt, az új húzószéleket vizes diszperziós ragasztókeverékkel, lesúlyozva rögzítettem.

A szakadások élberagasztásához az eredeti hordozó szálakat használtam fel. A hiányt azonos szövésű vászonintarzia élberagasztásával pótoltam. A ragasztóanyag Planatol BB superior volt, mely megfelelően erős kötést és rugalmasságot biztosít.

A deformálódásokat vízpára és feszítőkeret segítségével szüntettem meg. A konzerválás Beva 371 műgyanta bevasalásával történt. A levédés nedvesítéssel történő eltávolítása után, a feltárás-a festett felület vegyszeres tisztítása következett. Az oxidált, besötétedett lakkréteget denaturált szesszel lehetett tisztítani, az átfestéseket dimethyl-formamiddal lehetett eltávolítani, az előzetes tisztítópróba alapján. A hiányokat 4 %-os zselatinos krétamasszával tömítettem, majd alkoholban oldott viasztalanított sellakkal szigeteltem. Akvarellal aláfestettem a tömített részeket és az egész felületet újból átvasaltam, hogy a tömítések is telítődjenek a konzerváló anyaggal. A festményt az eredeti, ékelhető vakkeretére feszítettem fel, majd dammár lakkal lakkoztam. Az esztétikai helyreállítás-beilleszkedő retus dammár lakkal elkevert előzőleg lenolaj kötőanyagától részben megfosztott művész olajfestékkel történt. Befejezésül védő lakkréteget szórtam fel spray segítségével (Talens retuslakk spray).

A múzeum részére készülő dokumentációhoz csatoltam a két hátoldalon talált forrásanyagot.

3. A díszkeretek helyreállítása

A képkeretek szélessége 20 cm. Anyaguk fenyőfa, a rátét préselt díszek ún. blondel enyves krétamasszából készültek. A felület fémszínezve volt. A díszkeretek korábban a temetőkapornában szétszedve és összetörve, heverték. A beázás eredményeképpen a blondel masszából készített díszítmények egy része megsemmisült. Sok volt a mechanikai sérülés is.

A faanyag rovarfertőzött és helyenként korhadt volt.

A keretet megtisztítottam a szennyeződésektől és a rákötött ragasztóanyagtól. Szerkezetét meg kellett erősíteni, fertőtleníteni és konzerválni. A felhasznált anyagok és a munkafázisok megegyeznek a vakkeretnél alkalmazottakkal. A felületet Super Kromofággal tisztítottam meg. A hiányzó farészek és blondel díszítmények kiegészítettem, pótoltam. Az eredeti takaró profilléc szétkorhadt, és a mérete sem volt megfelelő, így egy 30mm széles, azonos profilú léccel helyettesítettem. A pótolt részek fémszínezését metál lapokkal fedtem és az eredeti felülettel bitumenlakk patina felhasználásával összhangba hoztam.

Képjegyzék:

1. A vakkeret és az ékek rovarfertőzése
2. A hátoldalon talált dokumentum és a képkeretező emblémája
- 3-6. Sérülések a Hitetlen Tamás c. képen
7. A vászon deformálódása, megereszkedése
8. Hitetlen Tamás tisztítás közben
- 9-10. Sérülések a Mária Magdolna képen
- 11-12. Ragasztások, foltozások a hátoldalon
- 13-15. Mária Magdolna kép a feszítőkereten, tisztítás közben és tömítése
- 16-17. Hitetlen Tamás c. kép kitömítve
- 18-22. A keretek munka alatt
- 23-24. Az elkészült műtárgyak

2012.09.30.

Korhecz Papp Zsuzsanna
Festő-restaurátor művész
F1-365

A műtárgyak megóvását az NKA támogatta.

Nemzeti
Kulturális
Alap

